

Número DOGC: 3304

Data DOGC: 12.01.2001

Pàgina DOGC: 535

LLEI 22/2000, de 29 de desembre, d'acolliment de persones grans.

President
de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

La societat catalana d'avui presenta situacions de convivència d'ajuda mútua, especialment entre persones grans o respecte a elles, que intenten posar remei a les dificultats d'aquestes persones.

Sobre la base de l'estudi que s'ha dut a terme a partir de dades estadístiques fiables i de caràcter sociològic, i de les diverses solucions que ofereix el dret comparat, que s'han analitzat degudament, hom arriba al convenciment que és procedent establir una regulació de les situacions de convivència entre persones que, sense constituir una família, comparteixen un mateix habitatge habitual, unides per vincles de parentiu llunyà en la línia col·lateral, o de simple amistat o companyonia, i amb la voluntat d'ajuda al més feble i de permanència.

Concretament, es regula la convivència originada per l'acolliment que una persona o una parella ofereixen a una persona o a una parella més gran, en condicions semblants a les relacions que es produeixen entre ascendents i descendents. En la situació actual, d'envelliment progressiu de la població com a conseqüència de la prolongació de la vida i de la reducció de la natalitat, una regulació legal de signe proteccionista que estructurï aquest tipus de convivència, pot solucionar el benestar general de les persones grans que s'hi acullin, resoldre'ls les dificultats econòmiques i socials i ésser una opció més a l'ingrés d'aquestes en institucions geriàtriques.

Aquesta Llei s'articula en dos capítols: el primer conté quatre articles dedicats a la constitució del pacte d'acolliment de persones grans, i el segon dedica cinc articles a l'extinció de l'acolliment i a les causes i els efectes d'aquesta extinció. També conté una disposició addicional i una de final.

El tractament legislatiu d'aquesta modalitat de convivència s'ha ajustat al marc de les competències que corresponen a la Generalitat d'acord amb l'article 9.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya en matèria de conservació, modificació i desenvolupament del dret civil propi. Els precedents en el dret català són a la rúbrica novena, que porta el títol "Dels afillaments e de emancipacions", del llibre VII dels Costums de Tortosa. També en algunes comarques pirinenques de Lleida s'han anat fent davant notari dacions o acolliments que creen la figura del donat.

Capítol I

Constitució

Article 1

Concepte

1. El pacte d'acolliment consisteix en la vinculació d'una persona, una parella casada o unida de manera estable, o una família monoparental, per raó de l'edat o bé d'una discapacitat, a una persona o a una parella casada o unida de manera estable, que han d'ésser més joves si l'acolliment és per raó de l'edat, que els accepten en condicions semblants a les relacions de parentiu i a canvi d'una contraprestació.

2. El pacte d'acolliment permet que la persona o persones acollidores solament puguin acollir una persona, excepte en els supòsits que les persones acollides siguin una parella casada o unida de manera estable o tinguin relació de parentiu fins al segon grau de consanguinitat o adopció. En aquest cas, l'acolliment abasta totes dues persones.

3. El pacte d'acolliment no inclou l'administració legal de béns ni la representació legal de les persones acollides per les acollidores.

Article 2

Objecte

1. Persones acollidores i acollides conviuen en un mateix habitatge habitual, sigui el de les persones acollidores sigui el de les acollides, amb l'objecte que els primers tinguin cura dels segons, els donin aliments, els prestin assistència, els procurin el benestar general, i els atenguin en situacions de malaltia.

2. Persones acollidores i acollides han de prestar-se ajuda mútua i compartir les despeses de la llar i el treball domèstic de la manera pactada, la qual ha de respondre a les possibilitats reals de cada part.

3. La contraprestació es pot fer mitjançant la cessió de béns mobles, de béns immobles o en diners.

4. Les persones acollidores han de promoure la constitució de la tutela si les persones acollides estan en situació d'ésser-hi sotmeses.

5. El domicili on té lloc l'acolliment ha de tenir condicions d'habitabilitat i d'accessibilitat tant infraestructurals com de serveis.

Article 3

Requisits personals

1. L'acolliment requereix que les persones acollidores i les acollides no tinguin parentiu entre elles fins al segon grau, que siguin majors d'edat i amb plena capacitat d'obrar o que aquesta capacitat pel que fa a les persones acollides sigui suplerta o complementada pel consentiment de llurs representants legals, de la persona que exerceix la curatela, o de les persones designades en document de nomenament tutelar no testamentari. En els casos de voluntat suplerta o complementada, cal autorització judicial i s'ha d'escoltar la persona o parella acollida, si és que té prou discerniment.

2. Les persones acollides no poden ésser menors de seixanta-cinc anys, i el de menys edat ha de tenir, com a mínim, quinze anys més que la persona acollidora de més edat.

3. El requisit de la diferència d'edat no és necessari si una de les persones acollides és discapacitada física o psíquica o requereix atencions especials.

4. La persona o persones acollidores han d'actuar sempre en benefici de la persona o persones acollides durant el temps que estableix el pacte d'acolliment i que, amb caràcter general, mai no ha d'ésser inferior a tres anys.

Article 4

Requisits formals de la constitució

1. L'acolliment s'ha de constituir en escriptura pública, la qual s'ha d'inscriure en el Registre corresponent.

2. L'escriptura pública ha de fer constar les contraprestacions, els drets i les obligacions que corresponen a cada part, i també, si escau, les donacions fetes per les persones acollides a les acollidores i a terceres persones en interès d'aquestes, de present o per després de la mort. Això no comporta l'administració dels béns de la persona o persones acollides.

3. En el contracte de prestacions d'aliments, la contraprestació pot consistir en la cessió de capital en béns mobles, immobles o en diners. Aquesta cessió pot ésser revocada a instància de les persones acollides si les acollidores incompleixen les obligacions fixades en l'escriptura pública o mostren ingratitude. Si hi ha donació i aquesta recau en béns immobles, la donació i les condicions que, si escau, s'hi estableixen no perjudiquen tercers si no s'inscriuen en el Registre de la Propietat.

Capítol II

Extinció

Article 5

Causas d'extinció

1. L'acolliment s'extingeix per les causes següents:

a) Pel que es pacti en l'escriptura de formalització.

b) Per comú acord de persones acollidores i acollides manifestat en escriptura pública.

c) Per voluntat d'una de les parts, manifestada en escriptura pública. La resolució ha d'ésser notificada de forma fefaent a l'altra part amb sis mesos d'antelació.

d) Per voluntat d'una de les parts, si l'altra incompleix les obligacions que li corresponen o si li és imputable alguna causa que faci difícil la convivència. En aquests supòsits, la notificació resolutòria en la qual han d'expressar-se les causes té efectes immediats.

e) Per la mort o la declaració de defunció de la persona acollida única o dels dos membres de la parella acollida.

f) Per la mort o la declaració de defunció de la persona acollidora única o de tots dos, si es tracta d'una parella acollidora. La mort d'un dels dos també pot donar lloc a la revisió de la contraprestació establerta pel pacte d'acolliment feta en escriptura pública i a l'extinció del pacte d'acolliment si el sobrevivent justifica que no pot complir les obligacions assumides. En aquest cas, cal que ho notifiqui a la persona acollida amb tres mesos d'antelació.

2. En els supòsits de les lletres a, b, c i d, de l'apartat 1, resten revocats els poders que qualsevol de les persones acollides hagi atorgat a favor de la persona o les persones acollidores i a la inversa.

3. En cas de matrimoni o establiment de relació de parella estable de la persona acollida es pot modificar el pacte d'acolliment a instància de la persona acollidora o de la mateixa persona acollida.

Article 6

Efectes de l'extinció de l'acolliment en vida dels contractants

1. Si l'extinció es produeix per les causes establertes per l'article 5.1.a i b, cal atènyer-se a la voluntat expressada per les parts.

2. Si no hi ha pacte, i l'extinció es produeix per la causa establerta per l'article 5.1.c, les persones acollidores o les acollides que no en siguin titulars han d'abandonar l'habitatge dins del termini de tres mesos comptadors des de la recepció de la notificació.

3. També, en el cas que no hi hagi pacte, si l'extinció es produeix per la causa establerta per l'article 5.1.d, les persones acollidores que no són titulars de l'habitatge l'han d'abandonar dins el termini de quinze dies, comptadors des de la recepció de la notificació resolutòria; les persones acollides que no en són titulars, l'han d'abandonar dins el termini de dos mesos a partir de la notificació resolutòria.

4. En els casos d'extinció establerts per l'article 5.1.c i d, si s'ha produït una situació d'enriquiment injust per raó del temps i les condicions de l'acolliment, la part que es considera perjudicada pot reclamar la indemnització corresponent a l'altra part. Les donacions fetes per la persona acollida a l'acollidora són

revocables si aquesta ha deixat de complir alguna de les condicions que aquella li va imposar.

5. L'extinció de l'acolliment s'ha de comunicar, si escau, al Registre creat per aquesta Llei.

6. Les persones o les entitats públiques o privades que, com a conseqüència de l'extinció de l'acolliment per les causes establertes per l'article 5.1.c i d, han donat aliments a la persona acollida, poden subrogar-se en les accions d'aquesta contra les persones acollidores per l'import dels aliments donats.

Article 7

Efectes de l'extinció respecte a l'habitatge

1. En cas de defunció de la persona acollida o de l'última d'elles, si en són dues, si aquests eren propietaris de l'habitatge, la persona o les persones acollidores tenen dret a viure-hi i a utilitzar el parament de casa durant un any.

2. Si les persones acollides o les acollidores eren titulars de l'arrendament de l'habitatge, cal atènyer-se al que disposa la legislació vigent en matèria d'arrendaments urbans.

3. En el cas d'extinció de l'acolliment per defunció de les persones acollidores, si aquestes eren propietàries de l'habitatge, les persones acollides tenen dret a ocupar-lo durant un any i utilitzar el parament de casa.

Article 8

Efectes en cas de successió intestada

1. En la successió intestada de les persones acollides, si la convivència ha estat per un període mínim de quatre anys, les persones acollidores tenen el dret, en concurrència amb descendents, cònjuge, ascendents o col·laterals fins al segon grau de consanguinitat o adopció, i conjuntament si en són dos, a exercir una acció personal i exigir, als hereus d'aquells, béns hereditaris o llur equivalència en diners a elecció dels qui siguin hereus, que representin una quarta part del valor de l'herència.

2. També poden reclamar la part proporcional dels fruits i les rendes de l'herència percebuts des del dia de la mort de les persones acollides, o de llur valor en diners.

3. S'ha d'imputar sempre a compte de la dita quarta part el valor dels béns que, per qualsevol títol gratuït, les persones acollidores hagin rebut de les acollides o que aquestes els hagin atribuït en llur herència encara que hi renunciïn.

4. L'acció per formular les reclamacions establertes pels apartats 1 i 2 prescriu al cap d'un any de la mort de la persona acollida.

5. Si no hi ha descendents, cònjuge, ascendents ni col·laterals fins al segon grau o si els fills d'aquests han premort, a les persones acollidores els correspon tota l'herència, si la convivència ha estat per un període mínim de quatre anys.

Article 9

Efectes en cas de successió testada

1. En la successió testada de les persones acollides, si la convivència ha estat per un període mínim de quatre anys, les persones acollidores tenen el mateix dret establert per l'article 8.1, al qual són aplicables les normes sobre imputació i prescripció que consten en els apartats 3 i 4 d'aquella disposició.

2. En els casos en què s'hagi produït una marcada desproporció entre les prestacions assistencials i econòmiques de les persones acollidores en interès de les acollides, en relació amb les compensacions entre vius o per causa de mort que hagin rebut d'aquestes, les persones acollidores tenen dret a una indemnització econòmica a càrrec dels hereus de les persones acollides que, si no hi ha acord, s'ha de determinar mitjançant arbitratge o judicialment, tenint en compte els pactes entre les parts, els mitjans econòmics de les persones acollidores, el temps que hagi durat la convivència, la importància de la disposició pactada com a contraprestació i el cabal relicte. L'acció per a formular aquesta reclamació prescriu al cap d'un any de la mort de la persona acollida.

Disposició addicional

Única

Creació del Registre d'acolliment de persones grans

Es crea el Registre d'acolliment de persones grans, dependent del Departament de Justícia, les funcions del qual s'han de determinar per

reglament. Aquest Registre ha de tenir una secció de queixes a fi de fer el seguiment d'aquesta institució contractual.

Disposició final

Única

Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor al cap de tres mesos d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertochi la facin complir.

Palau de la Generalitat, 29 de desembre de 2000

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Núria de Gispert i Català

Consellera de Justícia